

WILLIAM T. STEAD.

[1849—1912.]

Uitreffend is Steads dood geweest! De naam van den schitterendsten aller Engelsche journalisten zal in de geschiedenis verbonden blijven aan den droeven ondergang van het schitterendste stoomschip, dat Engeland bezat. En veel bewogen en onrustig als Steads leven is geweest, was zijn einde te midden der ellendigen, die met hem den dood vonden in den oceaan, vol van aangrijpende tragiek.

Ismay, de voorzitter der „White Star Line,” dacht in de eerste plaats aan zijn eigen behoud, doch Stead bleef, toen de dood reeds klapwiekte boven zijn hoofd, aan zijn roeping getrouw. Zooals zijn leven was geweest, zoo was zijn einde. Hij hielp de in nood verkeerenden; hij voorzag hen van reddinggordels, bracht vrouwen en kinderen in de reddingbooten, en verdween met de achterblijvenden, die niet meer te redden waren, in de diepe wateren.

Zoo is hij op het veld van eer gebleven: als een held. Wij ontroeren bij zulk een sterfbed, en zullen zijn naam niet dan met eerbied noemen.

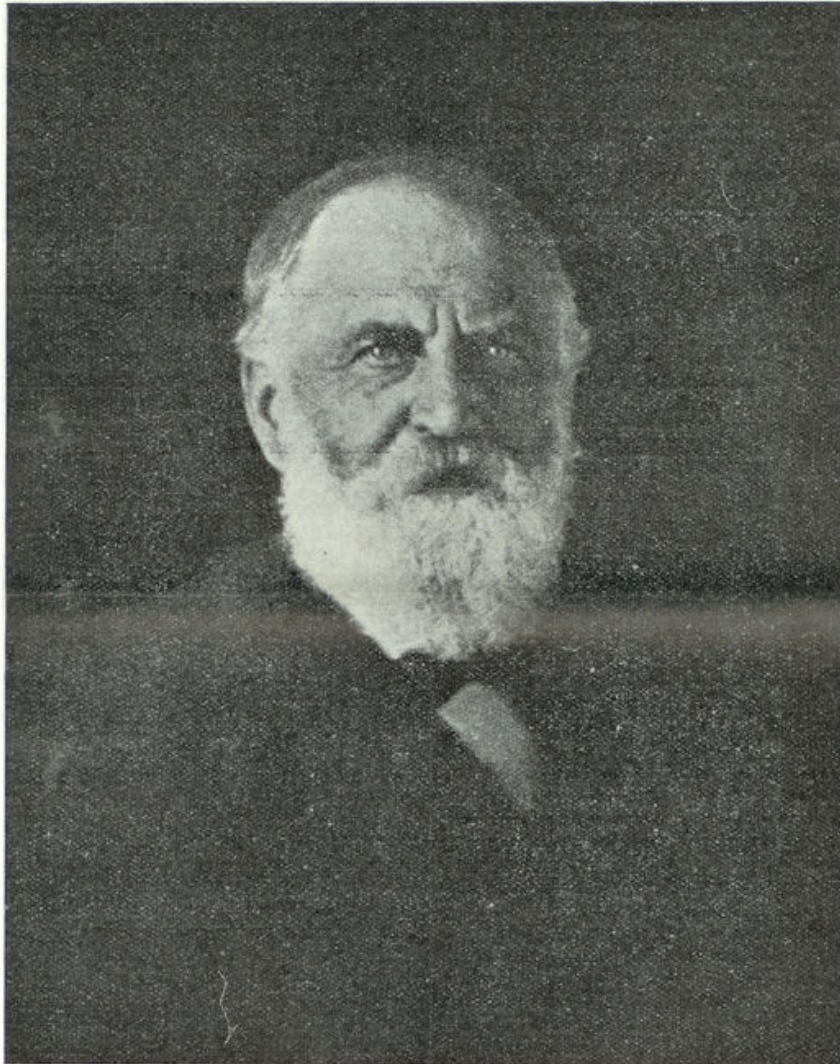
Te meer smart het ons, dat deze in vele opzichten zoo uitnemende man met zijn voeten verward is geraakt in het vangnet van het Spiritisme. Zijn trouwe gade, die zich thans voor haar gezondheid in Zuid-Afrika bevindt, en in hem haar hulp en steun verliest, waarschuwde hem herhaaldelijk, maar zijn onstuimige natuur dreef hem voort, en hij werd de vurigste spiritist, dien Engeland kende. Hij beweerde, dat hij sprak met den geest van zijn gestorven eenigen zoon, wiens heengaan door hem met zoo heete tranen was beschreid; hij had voor zijn bewustzijn urenlange gesprekken met den geest van den overleden staatsman Gladstone, terwijl de inhoud

dezer gesprekken, door den druk wereldkundig gemaakt, in Engeland een buitengewoon opzien baarden! Het kwam niet in hem op, aan misleidende demonische krachten te gelooven; hij dweept met een telefoondienst, die de wereld aan deze zijde des grafs met de geheimzinnige wereld aan de overzijde verbond, en eerst in de *allerlaatste* oogenblikken moeten hem de oogen zijn opengegaan voor het bedrog van het spiritisme.

Dit blijkt uit een mededeeling, door Stead verleden herfst aan een vriend gedaan. Hij had iets nieuws! De geesten hadden hem een verborgenheid onthuld: de wijze van zijn sterven: hij zou namelijk zijn dood vinden in een der drukste straten van Londen.

Het is echter anders uitgekomen. Het waren leugengeesten. Niet in het gewoel der wereldstad, maar op een eenzame plek op den onmetelijken oceaan zou Stead naar Gods raad zijn dood vinden.

Met droeve verbazing nemen wij er kennis van, dat Stead in die kluisers gevangen geraakte, doch wanneer we bedenken, dat de godvreezende leeraar P. Huet, de man der onvergetelijke Afrikaansche gedichten, jarenlang door die zelfde kluisers is geboeid geweest, dan wordt onze verbazing minder, al blijft onze droefheid dezelfde, en klinkt de waarschuwing van den Apostel te dringender: „Laat ons waken en nuchter zijn!”

William T. Stead

Stead was de zoon van een armen afgescheiden predikant te Howden on Thyne, en

in deze eenvoudige pastorie heeft hij de pureitsche lucht ingedronken, die zijn leven kenmerkte. Tevens nam hij uit die woning den stoeren onafhankelijkheidszin mede, dien hij nooit heeft verloochend.

Als jongeling sneed hij deze beide verzen uit het derde boek der Spreuken in de paneelen van zijn studeervertrek in, om ze steeds voor oogen te hebben: „Vertrouw op den Heere met uw gansche hart, en steun op uw verstand niet. Ken Hem in al uw wegen, en Hij zal uw paden recht maken.”

Weinige jaren geleden, — hij was reeds bij de zestig — heeft Stead verklaard, onder den indruk van die woorden te hebben geleefd, en er zijn leven naar te hebben ingericht.

Kort voor zijn dood wees hij nog een zeer winstgevende betrekking af, omdat ze tegen zijn conscientie indruischte. En toen hem werd gevraagd, of hij nu wel rond zou komen, antwoordde de man met een moedig gebaar: „Zal ik u iets zeggen? Ik heb een zeer rijken Medewerker, namelijk den almachtigen God!”

Plotseling verscheen Stead, ruim dertig jaar geleden, als een glanzende meteor aan het journalistieke zwerf. Even plotseling is deze glanzende meteor ondergegaan met de „Titanic.” En dit leven zelf is vol van buitengewone verrassingen geweest.

Hij stond op zichzelf. Hij was een eenling; een Einspänner; een verwonderlijke persoonlijkheid vol tegenstrijdigheden, bij wien de gewone menselijke maatstaf faalde. Hij ijverde voor den volkerenvrede, en bouwde mede aan de muren van het Haagsche vredespaleis, terwijl hij zijn vaderland met een leeuwenstem in de ooren riep: „Ontwaak, John Bull!”

John Bull ontwaakte. Hij sloeg de hand aan de marine, om de geduchtste pantserschepen te bouwen, en vandaag beheerscht Engeland weer den Oceaan.

Stead ging met de machtigste mannen der wereld om, maar nooit heeft hij een arme ongetroost van zijn deur weggezonden. Daar brandde een heerlijke geestdrift in zijn ziel, om den verdrukten te helpen, en nochtans vlocht zijn hand een lauwerkrans voor de slapen van Tsaar Nikolaas II, onder wiens regeering de staatkundige verdrukking der Finnen haar toppunt bereikte.

Vijf jaren lang is Stead hoofdredacteur geweest van het dagblad „Pall Mall Gazette;” later werd hij uitgever van het maandblad „Review of Reviews,” dat tot in de bosschen van Canada en de wildernissen van Australië werd gelezen. In dit maandschrift heeft hij voor het goed recht der Boeren gepleit als geen ander. Als een grootsche en machtige figuur rees hij in die dagen van smart en tranen, steunend op de onbeweeglijke rotsen van vrijheid, waarheid en recht, op boven den zwarten Jingovloed, die Engeland met zijn slijk en modder overstroemde. Toen heeft deze man, die met den eenen voet stond op de Christelijke erve en met den anderen in het spiritistenkamp, in een betreuenswaardige dwaling meenend, dat Christendom en Spiritisme elkander aanvulden, getoond, welk een adeldom van karakter hij bezat. Hij was arm, en van de miljoenen van Cecil Rhodes zou hij allicht de erfgenaam zijn geweest, indien hij Rhodes' bondgenoot had willen zijn in den strijd tegen de Boeren.

Maar hij zeide, op God vertrouwend, de vriendschap van Rhodes vaarwel; met koninklijke, soevereine minachting schreed hij aan diens miljoenen voorbij, om het den Boeren achter hun kopjes toe te roepen: „Houdt vol! Houdt vol!”

De woeste haat eener door den zwaren Jingo-wijn bevelde menigte dreigde hem te verpletteren, doch hij trotseerde die woede, zooals hij vroeger de woede van zekere hoogere Engelsche kringen had getrotseerd, toen hij het masker, dat hun zedeloosheid bedekte, had weggerukt, en daarvoor in de gevangenis was geworpen.

Er spatte vuur uit zijn pen; zijn woorden vlamden; hij stelde de Engelsche overheid voor, om het hoofd van Chamberlain aan de Goddelijke Gerechtigheid aan te bieden als een zoenoffer voor den laffen moord, op twee kleine Boerenrepublieken gepleegd. En hij profeteerde, dat het brandend rood der schaamte Engeland eens naar de wangen zou stijgen — een voorspelling, die vroeger in vervulling ging, dan Stead had verwacht.

Was hij er van overtuigd, dat het recht werd gekrenkt, dan was hij de ridder zonder vrees of blaam, om er onmiddellijk met zijn gansche persoon voor in de bres te springen. Men raakte in den magischen ban van die helderblauwe, doorborende oogen; van die welsprekende, sympathieke stem; van dien innerlijken gloed van zijn gemoed, die telkens in lichte laaie uitsloeg.

Alvorens hij in het openbaar een redevoering hield, was het zijn gewoonte, te bidden, en zelfs de spotters luisterden. Dat heeft hij ook gedaan — na zijn laatsten vredeskruistocht naar Italië, waar hij den Koning sprak, en naar Turkije, waar hij den Sultan sprak — als een van de leiders der groote Londensche protestvergadering.

Eerst bad hij. Toen kwam zijn indrukwekkend protest tegen Italië's schaamteloos oorlog, dat zulk een ontzaglijken indruk maakte.

Met een biddend hart is hij naar de „Titanic” gegaan, om te New-York de besprekingen voor een evangelisatieveldtocht bij te wonen. En in zijn laatsten brief, aan boord van het reuzenschip geschreven, zeide hij het volgende: „Wat ik verder te doen heb, weet ik nog niet. Ik wacht mijn marschorder, wel verzekerd, dat Hij, die mij heeft geroepen, mij Zijn goeden wil en welbehagen te rechter tijd zal kenbaar maken.”

Stead was niet onder de geredden. Het was te voorzien. Zoolang nog één menschenleven te redden was, zou hij zijn eigen leven wagen.

Hij is ondergegaan met de „Titanic.” Zijn lijk werd niet gevonden; het zal rusten in den schoot der wateren, totdat de bazuin des archangels zal weerklinken met een kracht, dat het de dooden zullen hooren.

L. P.

Veiligheid op Zee.

(SLOT.)

Het groote eiland Groenland ten N.-O. van N. Amerika veroorzaakt voortdurend gevaar op den Atlantischen Oceaan. Daar ontstaan de ijsbergen, die door een zee-strooming meegevoerd worden langs de Amerikaanse kust. Uit de Golf van Mejico in het Zuiden van N. Amerika komt een warme stroom, de Golfstroom, die langs Florida strijkt en dan in schuine richting den Oceaan oversteekt naar Europa. Tusschen dien Golfstroom en de Amerikaanse kust dringt de koude stroom, die de ijsbergen draagt, naar het Zuiden, en de ijsbergen smelten pas, als ze in het warme water van den Golfstroom komen. Dat nu gebeurt in den nazomer verder Noordelijk dan in het voorjaar. Daarom zijn er voor de Oceaanstoomers twee vaarliniën voorgeschreven: van half Januari tot half Augustus moet men den Zuidelijken koers nemen; van half Augustus tot half Januari mag men verder Noordelijk varen. De Zuidelijkste weg is natuurlijk langer; vandaar dat men altijd zoo ver Noordelijk vaart als de voorschriften gedoogen. In het gevaarlijkste deel mag men in het voorjaar niet verder naar 't Noorden dan 42° NB; de Titanic is vergaan op 41° 46' NB, en was dus binnen den koers. Doch de ijsbergen drijven wel verder Zuidelijk en daarom was voorzichtigheid geraden.

De nabijheid van ijsbergen is gewoonlijk wel te bespeuren. Men ziet aan den horizon reeds den ijsblink; d. w. z. boven ijs is de horizon lichter of bleeker dan elders. Komt men nader, dan ziet men den ijsberg bij helder weer reeds in de verte, daar hij in zon- of maanlicht schittert; in den nevel ziet men hem als een donkere massa. Men kan den ijsberg soms hooren; zoo'n berg is niet een rustig blok ijs; hij smelt in den zonneschijn, de spleten loopen vol water, en dat water bevriest in den nacht en doet de spleten met geweld wijder worden. Dat gekraak is duidelijk te hooren, zelfs op eenigen afstand, terwijl bovendien soms brokken ijs naar beneden tuimelen. Voorts heeft men den echo. Als het geluid van de stoomfluit in volle zee een echo geeft, dan moet er een ijsberg in de buurt zijn, en uit den tijd, die tusschen geluid en